

Groot Zutphens Dictee 2010

Zutphense talenten door de eeuwen heen

Op allerlei fronten doen heden ten dage talenten van Zutphense bodem van zich spreken. Reden om het jaar 2010 uit te roepen tot het jaar van *Talentvol Zutphen*. In de lange historie van de stad heeft Zutphen vele talenten voorgebracht. De meeste zullen wel altijd anoniem blijven, omdat de middeleeuwse samenleving het meesterwerk belangrijker vond dan de schepper ervan. Wie was de bouwmeester van het prachtige Mariaportaal of welke zilversmid vervaardigde de prachtige zilveren zegelstempels der stad Zutphen? Af en toe maakt de vroegste historie echter gewag van een bijzonder Zutphens talent.

(1367-1398)

De theoloog Gerard Zerbolt van Zutphen gaf met zijn apologetische casuïstiek voeding aan de ideologie van de Moderne Devotie en formuleerde de leefregels voor de congregatie van haar conventen buiten de klerikale orden van de geïnstitutionaliseerde kerk.

(37 woorden)

Na de middeleeuwen komen meer talentvolle inwoners in beeld. Op het gebied van de bouwkunst is dat stadsbouwmeester Emond Helleraet, op het theologische vlak Willem Baudartius en in de schilderkunst kregen vader en zoon Kaldenbach meer dan lokale bekendheid. Toch werd onze provinciestad overschaduwd door de grote talenten van de Hollandse Gouden Eeuw. De negentiende eeuw was voor Zutphen een eeuw van vooruitgang en bloei. Weliswaar vanuit Holland, vestigde zich in 1841 een jong talent op een geheel nieuw terrein in Zutphen: Neerlands eerste psychiater.

(1817-1887)

Johannes Nicolaas Ramaer kantte zich sterk tegen het zogenaamde ontologische denken, dat een hinderpaal vormde voor de ontplooiing van een fysiologische psychiatrie, waarin psychische stoornissen worden beschouwd als een resultaat van fysische processen en de therapiekeuze fundamenteel somatisch van aard was. (41 woorden)

Op het gebied van de architectuur bracht de stad van eigen bodem architect Van Zalingen voort die als jonge stadsarchitect van Deventer medeoprichter was van de Vereniging Bouwkunde. In Zutphen was het de zeer talentvolle Van

Etteger die, in de geest van zijn tijd, de stad voor de nieuwe toekomst vorm gaf in stijl en ruimte.

Ook op het gebied van de toonkunst bracht het negentiende-eeuwse Zutphen talenten voort.

(1868-1933)

De laatromantische componist *J.W.F. Brandts Buys* verliet als adolescent zijn geboorteplaats Zutphen om in de Oostenrijks-Hongaarse Dubbelmonarchie een succesvolle carrière te beleven als operacomponist en schrijver van pianotranscripties van de symfonieën van Van Beethoven en Schubert.

(36 woorden)

Diverse literaire creatievelingen zijn in Zutphen geboren en getogen ofwel hebben in het Zutphense of de directe omgeving gewerkt. We noemen u een dichter als J.C. Bloem (1887-1966), maar vanzelfsprekend ook Ida Gerhardt en uit een wat recentere periode Hanz Mirck, van 2007 tot 2009 stadsdichter van Zutphen. Natuurlijk moet ook de naam van H.C. ten Berge genoemd worden (geboren in 1938 in Alkmaar en nog steeds woonachtig in Zutphen); naast dichter is hij essayist, prozaschrijver en vertaler. De toekenning van de P.C. Hooft-prijs in 2006 betekende de kroon op zijn werk. Bij het grote publiek is hij met name bekend door zijn novelle "*Een Italiaan in Zutphen*". En dan zijn er nog twee grootheden uit de literaire wereld:

(ca. 1935)

***Robert van Gulik*, sinoloog van professie en alom bekend om zijn talloze Rechter Tiedetectives, heeft ook de Chinese kalligrafische kunst beoefend en daarmee ettelijke verhalen zelf geïllustreerd.**

(27 woorden)

(ca. 1955)

Van de naoorlogse literaire avant-garde, de zogenaamde Beweging van Vijftig, is *Paul Rodenko* weliswaar het bekendst om zijn essayistische kritieken, maar ook zijn creatieve poëtische publicaties mogen niet onvermeld blijven.

(30 woorden)

Naast de literaire talenten woonden en werkten er meer en minder bekende beeldende kunstenaars in Zutphen.

Uit de eerste van de helft van de twintigste eeuw kennen we bijvoorbeeld de Nederlands-Joodse kunstschilder en grafisch kunstenaar Mommie Schwarz, en de in 1900 in Zutphen geboren Jo Spier. Deze illustrator en boekbandontwerper

was ook van Joodse komaf, en werd onder andere bekend door zijn spotprenten, cartoons en reclametekeningen voor de KLM en Peijnenburg.

Na de Tweede Wereldoorlog verenigde zich een grote groep Zutphense kunstenaars in kunstenaarsclub 't Palet. Werken van hen worden geëxposeerd in het Hanzehofmuseum.

Ook Boer Kip verdient het om genoemd te worden: autodidact, die in een naïeve stijl schilderde en vrijwel alle objecten in de boerderij in De Hoven, waar hij van kinds af aan woonde, decoreerde.

De volgende kunstenaar zocht en vond inspiratie in Griekenland.

(ca. 1975)

De op 36-jarige leeftijd overleden kunstschilder *Jan Rozeboom* liet een excellent oeuvre na, variërend van - zowel abstracte als figuratieve - gouaches, aquarellen, acrylschilderijen, etsen tot tekeningen.

(27 woorden)

Ook nu doen Zutphense talenten op allerlei gebied, zoals sport, cultuur en muziek, van zich spreken. De Zutphense judoka Esther Stam was in 2002 al Europees Kampioen in de categorie tot 17 jaar, een jaar later behaalde zij de titel Jeugd Olympisch Kampioen en dit jaar heeft zij zich opnieuw geplaatst voor het NK. De 25-jarige voetbalster Mirte Roelvink is geboren en getogen in Zutphen en speelt voor het Nederland dameselftal en in de Duitse Bundesliga voor Duisburg.

De volgende muzikant zet Zutphen in binnen- en buitenland op de kaart.

(heden)

De als conservatoriumdocent geëmployeerde *Jeroen den Herder* initieerde het tweejaarlijks terugkerende Internationaal Cellofestival Zutphen, waarop fameuze en gefêteerde cellisten acte de présence geven.

(23 woorden)

Hoewel zij hier niet meer woonachtig zijn, worden de cabaretiers Hester Macrander en Jochem Myjer eveneens als Zutphense talenten gezien. Deze oud-Baudartianen genieten inmiddels landelijke bekendheid. Jochem Myjer ontving op 5 oktober nog de Cabaret Award voor 'Beste Cabaretier'. Zij zijn niet de enige Zutphenaren die nationaal bekend zijn.

(heden)

Een recent Zutphens talent is *Filemon Wesselink*, de laatste man die Pim Fortuyn interviewde en die vooral bekend raakte als presentator van het

BNN-programma Spuiten en Slikken, waarin trends als depthroaten, cunnilingus, afrodisiaca en drugs als dextromethorfan besproken worden.

(39 woorden)

Onze stad is een eeuwenoude voedingsbodem voor talenten en zal dat hopelijk tot in de verre toekomst blijven.

Totaal: **260** woorden